



# Περί αγγέλων και Δαιμόνων

## **A. Γενικά – Είσαγωγή**

1. Ο πιστός Ορθόδοξος Χριστιανός, οφείλει να γνωρίζει βασικές πληροφορίες από πλείστα όσα χωρία της Αγίας Γραφής και της Ιερᾶς Παραδόσεως, περί τῶν Ἀγγέλων καί περί τῶν πονηρῶν πνευμάτων (Δαιμόνων), πῶς καί πότε ἐδημιουργήθηκαν, ποῖον τό ἔργον των, καί πῶς νά τούς ξεχωρίζει.

2. Ο ἴδιος – ἄλλωστε – ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, στό Ἱερόν κήρυγμά του, ἔκανε πολύ συχνά μνεῖα περί αὐτῶν.

3. Ἡ λέξη «ἄγγελος» εἶναι Ἑλληνική (ἀπό τό ρῆμα «ἀγγέλω») καί χρησιμοποιεῖται γιά νά δηλώσει κάποιον, πού ἀναγγέλει μιά εἴδηση ἢ μεταφέρει ἕνα μήνυμα, τόν ἀγγελιαφόρο.

4. Οἱ Ἄγγελοι, περί τῶν ὁποίων ἀναφέρεται τό θέμα μας, πέραν τοῦ ὅτι δοξολογοῦν ἀκατάπαυστα τόν Θεό, μεταφέρουν ἕνα μήνυμα ἀπό τόν Θεό στούς ἀνθρώπους, ἢ μιά ἐντολή γιά διεκπεραίωση κάποιου ἔργου.

5. Τά Τάγματα τῶν Ἀγγέλων εἶναι ἐννέα (9), τά ὁποῖα ταξινομοῦνται σέ τρεῖς (3) τριχῶρες ἱεραρχίες ἢ ταξιαρχίες, κατά τόν ἀκόλουθο τρόπο:

- α) Σεραφεῖμ – Χερουβεῖμ – Θρόνοι
- β) Κυριότητες – Δυνάμεις – Ἐξουσίες
- γ) Ἀρχές – Ἀρχάγγελοι – Ἄγγελοι

## **B. Περί τῆς φύσεως καί τῶν ἰδιοτήτων τῶν Ἀγγέλων**

6. Οἱ Ἄγγελοι, εἶναι νοεραί, ἄϋλαιοι, ἀσώματοι, ἀεκίνητοι, πνευματικές δυνάμεις πού ἐδημιουργήθηκαν, ὡς ὑπέρχον καί πρῆβυτερη κατάσταση, ἀπό τόν Θεό – ἄρα Αὐτός εἶναι ὁ Κτίστης καί Δημιουργός των! – καί μάλιστα πρῖν ἀπό τήν δημιουργία τοῦ ὑλικοῦ κόσμου (Μέγας Βασίλειος).

7. Στό βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης («Ἰώβ») παρουσιάζεται ὁ Θεός, νά μιλά καί νά ὁμολογεῖ, ὅτι μόλις ἐδημιούργησε τά ἄστρα, ὅλοι οἱ Ἄγγελοι τόν ὕμνησαν μέ δοξολογίες.

8. Ἡ ἀκριβής φύση των, καί ὁ ἀκριβής χρόνος, καί ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖον ἐδημιουργήθηκαν, εἶναι γνωστά μόνον εἰς τόν Θεόν. Κατά τήν διδασκαλία τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, δημιουργήθηκαν (ταυτόχρονα) μόλις ὁ Θεός συνέλαβε τήν ἰδέα τῆς δημιουργίας των, καί «ὡς πυρός φλόγα καί πνεύματα θεϊκά, περιστοιχίζουσαν τόν Θρόνον τοῦ Θεοῦ, καί ἵπτανται γοργῶς εἰς τόν αἰθέρα».

9. Ἡ μορφή μέ τήν ὁποῖα ἐμφανίζονται σέ ἐμᾶς οἱ Ἄγγελοι, εἶναι ὡς ἐξαστράπτοντες νεανίσκοι, περιβεβλημένοι στολήν λευκήν. Κάθε ἄλλη μορφή Ἀγγέλου, πέραν τῆς ἀνδρικής – πού καθόρισε καί ἡ Ζ' Οἰκουμενική Σύνοδος

τοῦ 787 μ.Χ. – ὑπό τήν ἐπιρροή τῆς τέχνης τῆς Ἀναγεννήσεως καί μεταγενεστέρων ἐποχῶν, εἶναι προϊόν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καί Προτεσταντικῆς Δύσεως, ἀλλά καί τοῦ Παγανισμοῦ, οὐδεμία σχέση ἔχουσα πρός τήν διδασκαλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καί – κατά τόν μεγάλο Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐπίσκοπον Ἰγνάτιον Μπριαντσιανίνωφ (+ 1867), μιά τέτοια διαφορετική ἀπεικόνιση Ἀγγέλων ὡς «γυναικῶν» κάθε «ἡλικίας»... ἀποτελεῖ μέγα σφάλμα. Διότι οἱ Ἄγγελοι δέν διαχωρίζονται σέ γένη (ἀρσενικό – θηλυκό) οὔτε πολλαπλασιάζονται, οὔτε γερνοῦν, ἀλλά οὔτε καί πεθαίνουν.

10. Τέλος οἱ Ἄγγελοι, εἶναι ὄντα πεπερασμένα, κατά τόπον καί χρόνον, ἀφοῦ κατά χρόνον μὲν δέν ὑπῆρχαν πάντοτε (ἀλλά δημιουργήθηκαν ἀπό τόν Θεό, πρὶν τόν ὑλικό κόσμον), ἐνῶ καί κατά τόπον δέν εἶναι πανταχοῦ παρόντα (δηλαδή δέν εὐρίσκονται ταυτόχρονα ἐκεῖ πού ἐμφανίζονται σέ ἐμᾶς στήν Γῆ, καί νά εἶναι τήν ἴδια στιγμή στήν θέση των στόν οὐρανό) (Ἁγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κεφάλαιον 16 παραγρ. 23). Ἐπίσης δέν εἶναι παντογνώστες οὔτε παντοδύναμοι, ὅπως ὁ Θεός! Ἀπλά, ἔχουν μεγαλύτερες καί ἀνώτερες γνωστικῆς ἰκανότητες ἀπό τοὺς ἀνθρώπους.

Στούς ἀνθρώπους, ἐνίοτε, ἐμφανίζονται ὡς ἄνθρωποι, ἐπὶ ἓν χρονικόν διάστημα, ὅσον ἐπιτρέπει ὁ Θεός.

### **Γ. Τό ἔργον τῶν Ἀγγέλων**

11. Ὁ σκοπός τῆς δημιουργίας τῶν Ἀγγέλων, δέν ἔχει νά κάνει μέ κάποια ἀνάγκη τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ἔδωσε ὑπαρξή καί ζωή γι' αὐτούς τοὺς ἴδιους, μέ κίνητρο τήν «ἐκστατική» του ἀγάπη καί ἀγαθότητα, καί μέ σκοπό νά συμερισθοῦν ὡς λογικά ὄντα τήν Θεία Μακαριότητα.

12. Οἱ ἄγγελοι πραγματοποιοῦν τριπλό ἔργο. **Πρῶτα** ἀπ' ὅλα **δοξολογοῦν ἀκατάπαυστα τὸ Θεό**. Αὐτὴ ἡ δοξολογία δέν τοὺς ἔχει ἐπιβληθεῖ ὡς ἐντολή, ἀλλά εἶναι τελείως ἀυθόρμητη, πού ξεπηγάζει ἀπό τοὺς ἴδιους, ὅταν ἀντικρίζουν

τό κάλλος τοῦ Θεϊκοῦ προσώπου καί τὰ μεγαλεῖα τῆς δημιουργίας του. Τῆ νύχτα τῶν Χριστουγέννων π.χ. ἐμφανίστηκε πλῆθος στρατιᾶς οὐρανοῦ, πού αἰνοῦσε τὸ Θεό γιὰ τὸ γεγονός τῆς θείας ἐνσαρκώσεως.

13. Τό **δεύτερο ἔργο** τους εἶναι ἡ **διακονία στῆ Θεία Οἰκονομία**. Νιώθουν τόση ἀγάπη καί εὐγνωμοσύνη πρός τόν Πλάστη τους καί σφοδρὴ ἐπιθυμία γιὰ τὴ δική τους πρόοδο, ὥστε νά διακονοῦν τὰ μυστήρια τῆς Θείας Οἰκονομίας. Τὰ ἀγγελικά τάγματα μεταδίδουν ἱεραρχικά τόν φωτισμό καί τὴ γνώση, τὸ ἓνα στό ἄλλο. Τίς ἀποκαλύψεις τοῦ Θεοῦ τίς διδάσκουν οἱ ἀνώτερες τάξεις στίς κατώτερες καί ὅταν ἐπιτρέψει ὁ Θεός νά ἀποκαλυφθεῖ κάποιο μυστήριο σέ νοῦ ἀγίου ἀνθρώπου, αὐτό θά γίνει ἱεραρχικά.

14. Τό **τρίτο ἔργο** τῶν ἀγγελικῶν δυνάμεων ἀφορᾷ τὴ **σωτηρία τῶν ἀνθρώπων**. Μέ αὐτὸ ἐπιφορτίσθηκαν μετὰ τὴν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου καί τὸ ἐπιτελοῦν μέ ἰδιαίτερη προθυμία καί χαρά, ἀφοῦ κάθε φορά πού μετανοεῖ ἓνας ἄνθρωπος γιὰ τίς ἀμαρτίες του, πανηγυρίζουν καί χαίρονται στόν οὐρανό.

15. Στὸ ἀρχαιότατο ἔργο «ποιμὴν» τοῦ Ἑρμᾶ, γίνεται λόγος γιὰ τόν **προσωπικό φύλακα ἄγγελο κάθε ἀνθρώπου**. Αὐτός μάλιστα εἶναι τρυφερός, σεμνός, πρᾶος, διδάσκει στήν ἀνθρώπινη καρδιά τὴ δικαιοσύνη καί τὸ δρόμο πρός τὸ ἀγαθό. Καί ἄλλοι πατέρες τῆς ἐκκλησίας μας διδάσκουν ὅτι ἀπαραίτητη προϋπόθεση παραμονῆς τοῦ φύλακα ἀγγέλου δίπλα στόν ἄνθρωπο, εἶναι ὁ ἅγιος βίος, διαφορετικά ὁ φύλακας ἄγγελός μας ἀπομακρύνεται ἐξ' αἰτίας τῶν πονηρῶν καί ἀμαρτωλῶν μας ἔργων. Ὁ ἄγγελος αὐτός, μᾶς παρρηγορεῖ στίς θλίψεις, μᾶς βοηθᾷ στοὺς πόνους, συμπάσχει – γενικῶς – μέ τόν ἄνθρωπο, τόν ὁδηγεῖ στὴ μετάνοια καί τόν προστατεύει ἀπὸ ὄρατοὺς καί ἀόρατους ἐχθρούς.

16. Ἐκτός ὅμως ἀπὸ τὸ φύλακα ἄγγελο τοῦ κάθε ἀνθρώπου, ὑπάρχουν **καί οἱ φύλακες ἄγγελοι τῶν ἐθνῶν, τῶν πόλεων καί τῶν κατά**

**τόπους εκκλησιῶν.** Στήν Παλαιά Διαθήκη στό βιβλίό τοῦ Δευτερονομίου, ὁ Θεός διαμοιράζει τά ἔθνη καί τοποθετεῖ τά ὅρια τῶν ἐθνῶν σύμφωνα μέ τόν ἀριθμό τῶν ἀγγέλων του. Ἐπειτα ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος παρατηρεῖ ὅτι ὁ Θεός ἔχει ἐγκαταστήσει σέ κάθε πόλη στρατόπεδα ἀγγέλων πού ἀναχαιτίζουν τίς ἐπιθέσεις τῶν δαιμόνων. Ἐνῶ τέλος ὁ ἅγιος Ἰππόλυτος εἶναι ἰδιαίτερα σαφής, ὅταν παρομοιάζει τήν ἐκκλησία μέ πλοῖο πού ἔχει ναῦτες τούς ἀγγέλους.

**Δ. Περί Δαιμόνων καί Πονηρῶν Πνευμάτων καί πῶς ἐξέπεσαν, ἔνεκα τῆς κακῆς χρήσεως τῆς ἐλευθερίας των καί τοῦ ἐγωϊσμοῦ των (ὑπερηφανείας των). Τί εἶναι τό ἐκπεσόν τάγμα τοῦ Ἑωσφόρου (Διαβόλου);;**

17. Παρ' ὅλη τήν καθαρότητα καί ἀπλότητα τῆς ἀγγελικῆς φύσης των, παρά ταῦτα οἱ ἄγγελοι εἶναι δεκτικοί τῆς κακίας. Ἐτσι, μποροῦν νά ἐπιλέξουν τή συνεχή προαγωγή στήν ἄνωθεν Γνώση καί τήν κοινωνία τῆς Ἀγάπης ἢ τήν ἄρνηση αὐτῆς τῆς Ἀγαθότητος. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐλευθερίας τους εἶναι καί **ἡ πτώση τοῦ τάγματος τοῦ Ἑωσφόρου.** Αὐτό τό ἀγγελικό τάγμα δέν ἀρκέστηκε στή θυμαστή λαμπρότητά του, ἀρνήθηκε τήν ἱεραρχημένη πρόοδο τῆς θείας γνώσης καί θέλησε τήν πλήρη καί ἄμεση ἐξομοίωσή του μέ τό Θεό. Γι' αὐτό τό λόγο ἠθελημένα δόθηκε στήν κακία, στερήθηκε τήν ἀληθινή ζωή, τήν ὁποία μόνο του (αὐτό τό τάγμα τῶν δαιμόνων) ἀρνήθηκε. Κατ' αὐτό τόν τρόπο ἔγιναν πνεύματα νεκρά, ἀφοῦ ἀπέβαλαν τήν ἀληθινή ζωή, καί δέν αἰσθάνονται κόρο ἀπό τήν ὁρμή τους πρὸς τή κακία, προσθέτοντας μέ ἄθλιο τρόπο διαρκῶς κακία ἐπάνω στήν ἤδη ὑπάρχουσα.

18. Σύμφωνα μέ πολλές πηγές τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, (Ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη), ὁ Ἑωσφόρος πρὶν ἀπό τήν πτώση του ἦταν ὁ σπουδαιότερος, ὁ πρῶτος στήν ἱεραρχία τῶν ἀγγέλων. Τό ὄνομά του σήμαινε «αὐτός πού

μεταφέρει τό φῶς». Ἡ μετέπειτα ὀνομασία του ὡς «Σατανᾶς» προέρχεται ἀπό τήν ἐβραϊκή λέξη σατάν, ἡ ὁποία χρησιμοποιήθηκε στήν ἑλληνική μετάφραση τῶν Ἑβδομήκοντα μέ τίς λέξεις «**Σατανᾶς**» ἢ «**Διάβολος**» καί δηλώνει τόν ἐπίβουλο, τόν ἐχθρό. Αὐτός πού ἄλλοτε «ἔφερε τό φῶς» μετατράπηκε στόν **κατ' ἐξοχήν ἐχθρό τοῦ ἀνθρώπου.** Ἐπειδή εἶχε μεγάλη δόξα, ἡ σοφία του διεφθάρη καί ἡ ὑπερηφάνεια του μετατράπηκε σέ ἀλαζονεία, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀπαιτεῖ νά εἶναι ἴσος μέ τό Θεό. **Ἡ ἀλαζονεία λοιπόν ἦταν ἓνα ἀπό τά βασικά αἷτια πού ὠδήγησαν τόν Ἑωσφόρο στήν πτώση.** Ὅπως καταγράφεται στήν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη, μαζί του παρέσυρε καί ἓνα μεγάλο ἀριθμό ἀγγέλων ἀπό ὅλα τά τάγματα. Οἱ δαίμονες πού τόν ἀκολούθησαν εἶναι πνεύματα ἀκάθαρτα σέ διαφορετικές πτυχές τό καθένα.

19. Τίθεται συχνά τό ἐρώτημα: σέ ἀντιδιαστολή μέ τους Ἄγγελους, πῶς ἐμφανίζονται οἱ πεπτωκότες ἄγγελοι (δαίμονες); Οἱ ἀληθινοί ἄγγελοι ἐμφανίζονται πάντοτε μέ τήν μορφή τους (λιγότερο ὅμως λαμπρή ἀπ' ὅ,τι εἶναι στήν πραγματικότητα) καί ἐνεργοῦν ἀποκλειστικά μέ τόν σκοπό νά ἐκτελέσουν τό θέλημα καί τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Ἀντίθετα, **οἱ πεπτωκότες ἄγγελοι, ἂν καί κάπου-κάπου ἐμφανίζονται κι αὐτοί μέ τήν πραγματική μορφή τους (πού ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ του Σάρωφ τήν περιέγραψε ἀπό προσωπική του πείρα σάν «φρικτή»), συνήθως παίρνουν διάφορες ἄλλες μορφές καί ἐνεργοῦν πολυάριθμα «σημεῖα»,** μέ τίς δυνάμεις πού ἔχουν σάν ὑποτελεῖς τοῦ ἄρχοντος τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος (Ἐφεσίους β-2). Ἡ ἰδιαίτερη διαμονή τους εἶναι ὁ ἀέρας καί **τό κύριο ἔργο τους εἶναι νά πειράζουν καί νά ἐκφοβίζουν τούς ἀνθρώπους, ὥστε νά τούς ὠδηγήσουν μαζί τους στήν ἀπώλεια.** Ὁ ἀγῶνας τῶν Χριστιανῶν κατευθύνεται ἀκριβῶς ἐναντίον τῶν δαιμόνων: «Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καί σάρκα, ἀλλά πρὸς τās ἀρχάς, πρὸς τās ἐξουσίας, πρὸς τούς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου,

πρός τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. » (Ἐφεσίους – στ' 12).

20. Ἐμεῖς, ὡς Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, πρέπει νά γνωρίζουμε ὅτι δέν πρέπει νά φοβούμεθα τοὺς Δαίμονες καί κάθε ἀκολουθία τους καί ὅτι οἱ Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀπείρως ἰσχυρότεροι καί πολυαριθμότεροι τῶν Δαιμόνων. Τοὺς τελευταίους, τοὺς περιμένει ἡ Αἰωνία Κόλαση, καί ἂν καί τό γνωρίζουν, δέν μετανοοῦν. Μακρυνά ἀπό Μάγους, Μαντεῖες, Χαρτορίχτρες, Μέντιουμ, Σατανιστές πάσης φύσεως καί κάθε σατανική πομπή. Καμμία δύναμη δέν ἔχουν, καί τίποτε δέν πράττουν, ἐάν δέν τοὺς τό ἐπιτρέψει ὁ Θεός, καί οἱ δικές μας ἀνεξομολόγητες ἀμαρτίες, φρίττουν δέ καί ἐξαφανίζονται, πρό τοῦ Σημεῖου, τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

21. Οἱ ἄγγελοι ὅμως πού δέν ἀκολούθησαν τόν Ἐωσφόρο στήν ἀποστασία του, ἀπέκτησαν τό χάρισμα τῆς τέλει ἀτρεψίας καί ἀκινησίας πρὸς τό κακό. Αὐτό συνέβη μέ τήν ἐνανθρώπηση,

τή σταυρική θυσία καί τήν ἀνάσταση του Χριστοῦ, ἀφοῦ ἔμαθαν ὅτι ὁ δρόμος πού ὀδηγεῖ στήν ὁμοίωση μέ τό Θεό δέν εἶναι ἡ ἔπαρση, ἀλλά ἡ ταπείνωση.

Ἡ ἀκινησία τῶν ἀγγέλων πρὸς τό κακό δέν σημαίνει ὅτι ἐξαφανίζεται τό αὐτεξούσιό τους, ἀλλά ὅτι ἐξαγιάζεται μέ τή χάρη του Ἁγίου Πνεύματος.

### **Ε. Συμπέρασμα – Δίδαγμα**

22. Οἱ Ἄγγελοι εἶναι Οἱ ΚΑΛΥΤΕΡΟΙ ΜΑΣ ΦΙΛΟΙ, ΔΙΟΤΙ:

- α) Ἀπόλυτα ΑΓΑΠΟΥΝ τόν Θεό! ,
- β) ἀπόλυτα Τόν ΕΜΠΙΣΤΕΥΟΝΤΑΙ!
- γ) καί ἀπόλυτα Τόν ΥΠΑΚΟΥΟΥΝ, σ' αὐτό πού θά πεῖ!
- δ) Ἔργο τους, εἶναι νά μᾶς βοηθήσουν, νά τοὺς μοιάσουμε!

Ἐπιμέλεια: Κωνσταντῖνος Ἐλευθ.

Πετρόπουλος

Δικηγόρος Παρ' Ἀρεῖφ Πάγωγ

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ: 6977582800

## ΣΤΩΜΕΝ ΚΑΛΩΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ

τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν

κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

N. Βότση 34, Τηλ.: 2610-320.602, Fax: 2610-279.533 email: i-m-patron@otenet.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Ἀρχιμ. Τιμόθεος Γ. Παλασταύρου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Πέτρος Κούλης, Γραφικές Τέχνες, Τηλ.: 2610-273.093, email: paulkoulis@gmail.com